

Faensik Swzcaemhyaem Vahbiucinj Vahcuengh

壮语标准语同音词初探

□ 蓝 盛

摘要：同音词是一种重要的语言现象，世界上任何一种语言都存在同音现象。壮语是一种重要的少数民族语言，同音现象较为普遍，特别是在与汉语的接触中，汉语借词的不断输入，促使同音词的数量不断增多。分析和探讨标准壮语中同音词的语音结构、语义特征及形成原因，有助于加深对汉壮语关系的认识，对标准壮语的使用和推广具有重要的指导意义。

关键词：壮语 标准语 同音词 特征 原因
壮族历史上出现过两种文字，一种是起源于古代，在壮族民间流行的方块壮字。方块壮字是利用汉字及其偏旁，模仿汉字六书构字方法创制而成的，是一种以表音为主，兼顾表意的文字体系。另一种是创制于20世纪50年代中期，党和政府为振兴少数民族地区的文化事业而帮助尚无文字或有文字但不完备的民族创制和充实其文字。拼音壮文是在这一背景下创立并在壮族地区推行的。拼音壮文是在拉丁字

母的基础上创制的，因此它属于表音文字。本文所研究的壮语同音词是以拼音壮文为书写符号的标准语，属于表音文字，具有同音同形的结构特点，即声、韵、调都相同。

一、壮语同音词
同音词是一种重要的语言现象，世界上任何一种语言都存在同音现象，用一个音来表示多种意义，使得语言中音少意多的矛盾得到有效缓解。壮语是一种重要的少数民族语言，使用人多、范围广，同音现象较为普遍。然而，自壮语标准语使用和推广以来，研究其同音词的人不是很多，研究的成果更是屈指可数，是壮语词汇研究中的一块短板，在保护和传承少数民族语言文化的大背景下，壮语标准语的研究已经成为一个重要课题，他将对壮语言文字的教学和研究起到促进作用。

壮语中我们将语音相同而意义不同的两个或两个以上的词称为同音词。壮语同音词大多

是单音节，单音节词的表意能力非常强大，一个音节可表达十几种不同的意义，有的多达十多个，如壮语daengh可以表达十种不同的意义：“婆”“扯”“喷气”“锤”“桩子”“配”“戳”“戳”“吞”“记载”。ding、langh也有十种表达意义，dangq有11种，gaiq多达13种之多。

壮语同音词中多音节同音词的表意能力不是很强，一般只有双音节同音词，没有三音节或三音节以上的同音词。如bauqvag（花炮/报花）、doxceng、doxdap（搭配/瓜葛）、doxdoj（打赌/相斗）、doeklaeng（最后/然后）、go’ien（烟草/篱竹）、hamxhawz（半生半熟/中途停止）、siujhauh（小号/小号角）、souhmingh（寿命/受命）等。

二、壮语同音词与多义词的辨析
在壮语中，同音词和多义词有着共同的特点，即用相同的语音形式去表达好几个不同的

意思。所不同的是同音词的几个意义之间没有任何的联系，而同义词的几个意义之间有着某种必然的联系。

（一）同音词
1.定义。壮语中对同音词的定义是：语音相同而意义不同的两个或两个以上的词。例如：
bingj: bingj 饼 bingj 丙 bingj 烤
bingj 层 bingj 稟报
cai: cai 差使 cai 素食 cai 猜测 cai
灾害 cai 和（面）
daez: daez 题目 daez 放牧 daez 提醒
daez 蹄 daez 小堤坝
saek: saek 颜色 saek 堵塞 saek 刺
saek 大约 saek 抽打
壮语同音词有两个显著的特点：一是声、韵、调完全相同；二是意义之间没有任何联系。
（未完待续）

(ciep banj daihngeih)

Diuz cibbet Gak gaep yinzminz cwngfuj wngdang giethab gij vueddoengh minzczu cienzdoengi vwnzva yungh vahsaw siujsoq minzczu. Mwh cujciz guh gij vueddoengh angqhoh ngoenzciet hungnaek caeuq vwnzva dijyuz siujsoq minzczu, wngdang doengzseiz yungh vahsaw guekgya doengyungh caeuq vahsaw siujsoq minzczu, gujli guekgya gunghcoz yinzyenz youq ndaw vueddoengh hungnaek dieg siujsoq minzczu comzyouq yungh gij vahsaw siujsoq minzczu cawjdaej dangdieg daeuj cujciz vueddoengh caeuq fatbiuj gangjvah.

Diuz cibgouj Gak gaep yinzminz cwngfuj gujli caeuq haeujcoengh yungh vahsaw siujsoq minzczu daeuj bienhoiz、okbanj gak loih dozsaw、yaemsiengq ceiqbinj, haeujcoengh gvangjbo dendaiz、densidaiz、vangjloz meizdij hailaeb binzliz、binzdau roxnaeuz ciendaез cietmoeg、lanzmoeg vahsaw siujsoq minzczu, demlai vahcungj boqok caeuq neiyungz、seizgan boqok, gujli caeuq haeujcoengh yungh vahsaw siujsoq minzczu daeuj ingj、cauh、hoiz、cuengq denyingj densigi.

Diuz ngeihcib Dieg siujsoq minzczu comzyouq ciuloeg gunghvuyenz、swyez danhvei ciu vunz seiz, gaengawq gangjvei caeuq cizvei soqliengh aumiz, louz ok itdingh cizvei ciuloeg gij gaujseng sug rox vahsaw guekgya doengyungh caeuq vahsaw siujsoq minzczu.

Dieg siujsoq minzczu comzyouq ciuloeg gunghvuyenz、ciuyungh bouxvunz ciennieb gisuz seiz, wngdang louz ok mingzgeg caeuq gangjvei doxwngq, dinghyiengq genjyungh gij gaujseng sug rox vahsaw guekgya doengyungh caeuq vahsaw siujsoq minzczu.

Diuz ngeihcib it Miz gij cingzhingz lajneix yiengh ndeu, mwh bingz yungh ciennieb gisuz cizcwngh, cawz ok ciennieb gisuz suijingz iugouz, doiq gizyawz diuzgienh habdangq

cuengqgvangq:

(It) Doengh boux ginggvaq vahsaw siujsoq minzczu naengzlig rausawq habgek, sug rox vah roxnaeuz saw siujsoq minzczu;

(Ngeih) Doengh boux guh gij hong ciennieb gisuz lumjbaenz gohyenz、sonhag、sinhvwnz、okbanj、fanhoiz、gvangjbo、denyingj densi、cingileix sawgeq、cawqleix saenqsik daengj vahsaw siujsoq minzczu fuengmienh;

(Sam) Doengh boux youq yienh (si、gih)、yangh (cin) ciengzgeiz guh gij hong hagsib yenzgiu、ciengjgouq baujhoh caeuq cienzswnj hwngfat vahsaw siujsoq minzczu.

Diuz ngeihcib ngeih Gujli caeuq bangfuz guh gij saehnieb cingileix fanhoiz sawgeq siujsoq minzczu, gyagiengz gij hong doxhoiz dozsaw、yingjsi cozbij vahsaw guekgya doengyungh、vahsaw guekrog caeuq vahsaw siujsoq minzczu.

Vahsaw guekgya doengyungh caeuq vahsaw siujsoq minzczu doxhoiz roxnaeuz cienjsij seiz, wngdang hab gij daegdiemj caeuq gvilwd vahsaw guekgya doengyungh caeuq vahsaw siujsoq minzczu, gimq yungh gij vahsaw daiq miz yawjsiuj caeuq mbouj gingqcungh siujsoq minzczu.

Cieng Daihsam Yenzgiu Caeuq Baujhoh

Diuz ngeihcib sam Gak gaep yinzminz cwngfuj wngdang ceiqdingh gij gveiha gunghanq vunzcaiz vahsaw siujsoq minzczu, gyagiengz laebndei caeuq guenjieix aen doih vunzcaiz hong vahsaw siujsoq minzczu.

Diuz ngeihcib seiq Aen yinzminz cwngfuj yienh gaep doxhwnj haeujcoengh gauhdwnj yenyau caeuq gohyenz gihgou guh vahsaw siujsoq minzczu gohyoz yenzgiu, gujli boux guh hong vwnzyi yungh vahsaw siujsoq minzczu daeuj guh vwnzyi cauhsij caeuq biujyienj, gunghanq benhciz、gicej、cozgyah vahsaw siujsoq minzczu.

Yungh vahsaw siujsoq minzczu daeuj cauhsij、fanhoiz、sonhag、saemjdingh daengj vueddoengh, bouxvunz soj ndaej cienzhong, ndaej cameciuq mizgven gvidingh biucinj dai sang、daj lai caephengz.

Diuz ngeihcib haj Aen yinzminz cwngfuj dieg siujsoq minzczu comzyouq wngdang bangfuz haifat gij doxgaiq caeuq fugsae aeu vahsaw siujsoq minzczu guh gaiqdak haenx, gujli caeuq haeujcoengh baujhoh gij minzczu vwnzva yizcanj、guhciengzguenj caeuq haifat lijyouz daengj daiq miz vahsaw siujsoq minzczu vwnzva yenzsu haenx, coicaenh baujhoh caeuq hwngfat siujsoq minzczu cienzdoengi vwnzva.

Diuz ngeihcib roek Gak gaep yinzminz cwngfuj wngdang gyagiengz laebguh swhliugu vahsaw siujsoq minzczu, cujciz soucomz gij vah gak siujsoq minzczu caeuq gij vahliuh deihfueg de, caemhcai guh gohyoz cingileix、ciengzgeiz yocaeu、haifat leihyungh.

Aen yinzminz cwngfuj yienh gaep doxhwnj wngdang gyagiengz gij hong ciengjgouq、baujhoh vahsaw yaek ciedraeg siujsoq minzczu, cujciz ceiqdingh gij cosih baujhoh vahsaw yaek ciedraeg siujsoq minzczu, diucaz、soucomz、yenzgiu、cingileix、yocaeu gij swhliu vahsaw yaek ciedraeg siujsoq minzczu.

Diuz ngeihcib caet Gujli caeuq haeujcoengh sevei gak gyaiq yungh lai cungj fuengsik caeuqfaenh gij hong ciengjgouq、baujhoh、yenzgiu vahsaw siujsoq minzczu.

Cieng Daihseiqlwd Cwzyin

Diuz ngeihcib bet Famh gij gvidingh diuz cibsam aen diuzlaeh neix, mbouj ciuq gvidingh doengzseiz yungh Sawgun gveiha caeuq gij Sawcuengh youz 《Fueng’anq Sawcuengh》doekdingh ndaej guekgya baecinj haenx, youz aen bouhmonz

cawjguenj hong vahsaw siujsoq minzczu yinzminz cwngfuj yienh gaep doxhwnj roengz lingh gaijcingq; dingj mbouj gaijcingq, couh gingjgau de, caemhcai dukcoi de hanhgeiz gaijcingq.

Diuz ngeihcib gouj Famh gij gvidingh diuz cibhaj aen diuzlaeh neix, mbouj gveiha yungh vahsaw siujsoq minzczu, youz aen bouhmonz cawjguenj hong vahsaw siujsoq minzczu yinzminz cwngfuj yienh gaep doxhwnj roengz lingh gaijcingq; dingj mbouj gaijcingq, couh gingjgau de, caemhcai dukcoi de hanhgeiz gaijcingq.

Diuz samcib Famh gij gvidingh diuz cibroek aen diuzlaeh neix, miz gij cingzhingz lajneix yiengh ndeu, youz aen bouhmonz cawjguenj hong vahsaw siujsoq minzczu yinzminz cwngfuj yienh gaep doxhwnj roengz lingh hanhgeiz gaijcingq; gvaqgeiz mbouj gaijcingq, fadcienz haj bak maenz doxhwnj haj cien maenz doxroengz:

(It) Luenh gaij、gyangqdaemq vahsaw siujsoq minzczu;

(Ngeih) Lanz bouxwnq hagsib roxnaeuz yungh vahsaw siujsoq minzczu.

Diuz samcib it Famh gij gvidingh aen diuzlaeh neix, mizgven bouhmonz caeuq bouxvunz guhhong de mbouj ciuqfap hengzguh cizcwz, fuengzngaih cingqciengz guh hong vahsaw siujsoq minzczu, cauhaenz hougoj mbouj ndei, youz cawjguenj bouhmonz gaepgwnz de、genhcaz gihgvanh roxnaeuz aen danhvei de roengz lingh gaijcingq; cingzciет naekhaenq, youz mizgven gihgvanh ciuqfap doiq bouxfucwz cawjguenj caeuq boux miz cwzyin cigsoh de guh hingzcwng cujfwnh; cauxbaenz famhcoih, ciuqfap cazdawz hingzsw cwzyin.

Cieng Daihhaj Fucwz

Diuz samcib ngeih Aen diuzlaeh neix dai 2018 nienz 8 nyied 1 hauh hwnj saedhengz.